

KENNISCENTRUM
IMMATERIEEL
ERFGOED
NEDERLAND

Call for papers voor het themanummer *Volkskunde* over “Immaterieel Erfgoed als toeristische bestemming” in het najaar 2020

Call for presentations voor een conferentie over “Immaterieel Erfgoed als toeristische bestemming” op 29 mei 2020, georganiseerd door Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland

Op vrijdag 29 mei 2020 organiseert Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland een conferentie over ‘Immaterieel Erfgoed als toeristische bestemming’. De dag wordt georganiseerd in samenspraak met Erfgoed Gelderland en met toerisme-docenten en -onderzoekers van hogescholen en universiteiten in Nederland. Ook het tijdschrift *Volkskunde* verleent zijn medewerking. Voorstellen voor bijdragen voor *Volkskunde* zijn van harte welkom, met name bijdragen die zich tevens lenen voor een presentatie op de conferentie. Voorstellen voor één van beiden zijn ook welkom!

Erfgoedtoerisme is tegenwoordig een veel bediscussieerd onderwerp. Vanwege zijn rijke verleden en culturele erfgoed wordt wel beweerd dat de toekomst van Europa in het toerisme ligt. Anderen wijzen op het risico van ‘overtourisme’, waardoor Europa weleens aan zijn eigen succes ten onder zou kunnen gaan. Steden als Venetië, Barcelona en Amsterdam luiden de noodklok omdat ze overspoeld worden door toeristenstromen die nauwelijks nog te managen zijn.

Sinds het 2003 UNESCO Verdrag inzake de bescherming van het immaterieel erfgoed, is er een toenemende aandacht voor het potentieel van immaterieel erfgoed toerisme. Immaterieel erfgoed zou zich kunnen ontwikkelen als een interessante nichemarkt en afleider voor de almaar uitdijende stroom van toeristen. De kracht van immaterieel erfgoed wordt vaak gezocht in zijn belevingswaarde. Bij immaterieel erfgoed gaat het immers om ‘levend’ erfgoed. Bovendien, willen toeristen graag de ‘couleur locale’ beleven van de streek die zij bezoeken. Er is een sterk gevoel dat ook de immaterieel erfgoedgemeenschappen zelf ervan kunnen profiteren, ook zij kunnen er hun voordeel mee doen in het borgen van hun erfgoed. Immaterieel erfgoed is daarmee een vorm van ‘duurzaam’ toerisme. Immaterieel erfgoed wordt overigens zeker niet alleen in de traditionele volkscultuur aangetroffen, in de ambachten of in traditionele feesten. Een drukbezochte winkelstraat als de West-Kruiskade in Rotterdam ontleent haar aantrekkingskracht voor een belangrijk deel aan de rijke diversiteit aan diverse immateriële erfgoeduitingen. De ondernemers, met zelf uiteenlopende etnische achtergronden, zetten zich in voor de organisatie van feesten als het Chinees Drakenfeest, die zijn uitgegroeid tot toeristische attracties. Iets dergelijks geldt ook voor Pride, de jaarlijks terugkerende kleurrijke optocht door de Amsterdamse grachten, dat allang geen feestje meer is voor slechts een beperkte doelgroep.

Maar ook immaterieel erfgoed is niet immuun voor de schaduwzijden die toerisme kan opleveren. Juist voor kleinschalig toerisme kan een overmacht aan toeristen de, wat genoemd wordt, ‘authentieke’ waarde van het erfgoed aantasten. ‘Authenticiteit’ is in de ‘eye of the beholder’, maar de beleving die erachter zit, is niet zonder betekenis voor alle betrokkenen en daarom interessant om te onderzoeken. Immaterieel erfgoedgemeenschappen zien de potentie van toerisme, maar willen tegelijk ‘geen tweede Amsterdam’ worden.

Vragen die spelen bij het ontsluiten van immaterieel erfgoed voor toeristen, zijn: Wat zijn aantrekkelijke manieren om immaterieel erfgoed in de markt te zetten? Maar ook: Hoe kan

immaterieel erfgoedtoerisme een aantrekkelijke nichemarkt worden en hoe kunnen de beheerders tegelijk ook de oorspronkelijke waarden van het erfgoed behouden? Is er, met andere woorden, een spanningsveld tussen commercialisering en het verlangen naar 'authenticiteit' dat leeft bij zowel immaterieel erfgoedgemeenschappen als - op een andere manier - bij toeristen?.

Volkskunde zoekt naar aantrekkelijke case studies die kunnen bijdragen aan meer reflectie op bovengenoemde spanningsvelden en/of meer licht werpen op hoe betrokken partijen zich positioneren (en zich ook kunnen lenen voor een presentatie op de conferentie in 2020 – ook voorstellen die zich richten op één van beiden zijn echter welkom). Zowel meer theoretisch getinte als praktijkgerichte bijdragen zijn van harte welkom, ook als het gaat om praktische toepassingen als culturele routes, 'augmented reality' en apps ter ontsluiting van het erfgoed. Ook studenten worden van harte uitgenodigd hun voorstellen in te dienen.

U kunt uw abstract van tussen de 200 en 500 woorden VOOR 1 DECEMBER 2019 inleveren bij redactie@volkskunde.be .

Meer informatie over de conferentie is te krijgen bij Albert van der Zeijden, a.vanderzeijden@immaterieelerfgoed.nl.